

Vlaanderen
is materiaalbewust

Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval - samenvatting

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

WWW.OVAM.BE

UITVOERINGSPLAN Huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval

INHOUD

1.	Wat heeft u voor zich?	3
2.	De samenleving verandert	5
3.	Wat willen we bereiken tegen 2022?	7
4.	Inzameling van huishoudelijk afval: u kiest hoe	11
5.	Inzameling van gelijkaardig bedrijfsafval	13
6.	Acties voor zes afvalstromen	15
7.	Minder zwerfvuil	19
8.	Liefst zo min mogelijk: verbranden en storten	21
9.	Besluit	23

1 WAT HEEFT U VOOR ZICH?

Innovatieve inzamelsystemen uittesten, zwerfvuil efficiënt aanpakken, goede praktijken over de aanpak van afval en materialen uitwisselen met andere lokale besturen? Het nieuwe uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval, biedt u inspiratie om ook in uw gemeente aan de slag te gaan met afval en materialen. Voor u ligt een beknopte samenvatting van dat uitvoeringsplan.

Het uitvoeringsplan is de opvolger van het 'Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen' (UMBHA) en van het plan "Gescheiden inzameling bedrijfsafval van kleine ondernemingen". Het UMBHA zette van 2008 tot 2015 de krijtlijnen uit voor preventie, selectieve inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Intussen is de maatschappelijke context gewijzigd: zo verandert de samenstelling van de Vlaamse bevolking in snel tempo, wonen steeds meer Vlamingen in steden en zit compact wonen in de lift.

Vanuit deze veranderende context wil het nieuwe uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval inzetten op maatwerk. Het vertaalt het Vlaamse afval- en materialenbeleid voor de komende jaren naar concrete acties op het terrein, met focus op het lokale niveau. Met het uitvoeringsplan kunt u als lokaal bestuur meer op maat werken en via proefprojecten nieuwe inzamelvormen uit testen.

Als lokaal bestuur speelt u een sleutelrol in het afval- en materialenbeleid. U bent immers het eerste aanspreekpunt voor uw inwoners. Het uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval verschaft u ideeën en instrumenten om met de inwoners, verenigingen en bedrijven uit uw gemeente werk te maken van meer afvalpreventie en hergebruik, een betere selectieve inzameling en recyclage, en minder zwerfvuil. Op die manier maken we samen werk van een mooi en materiaalbewust Vlaanderen dat Europees aan de top staat inzake afvalbeleid.

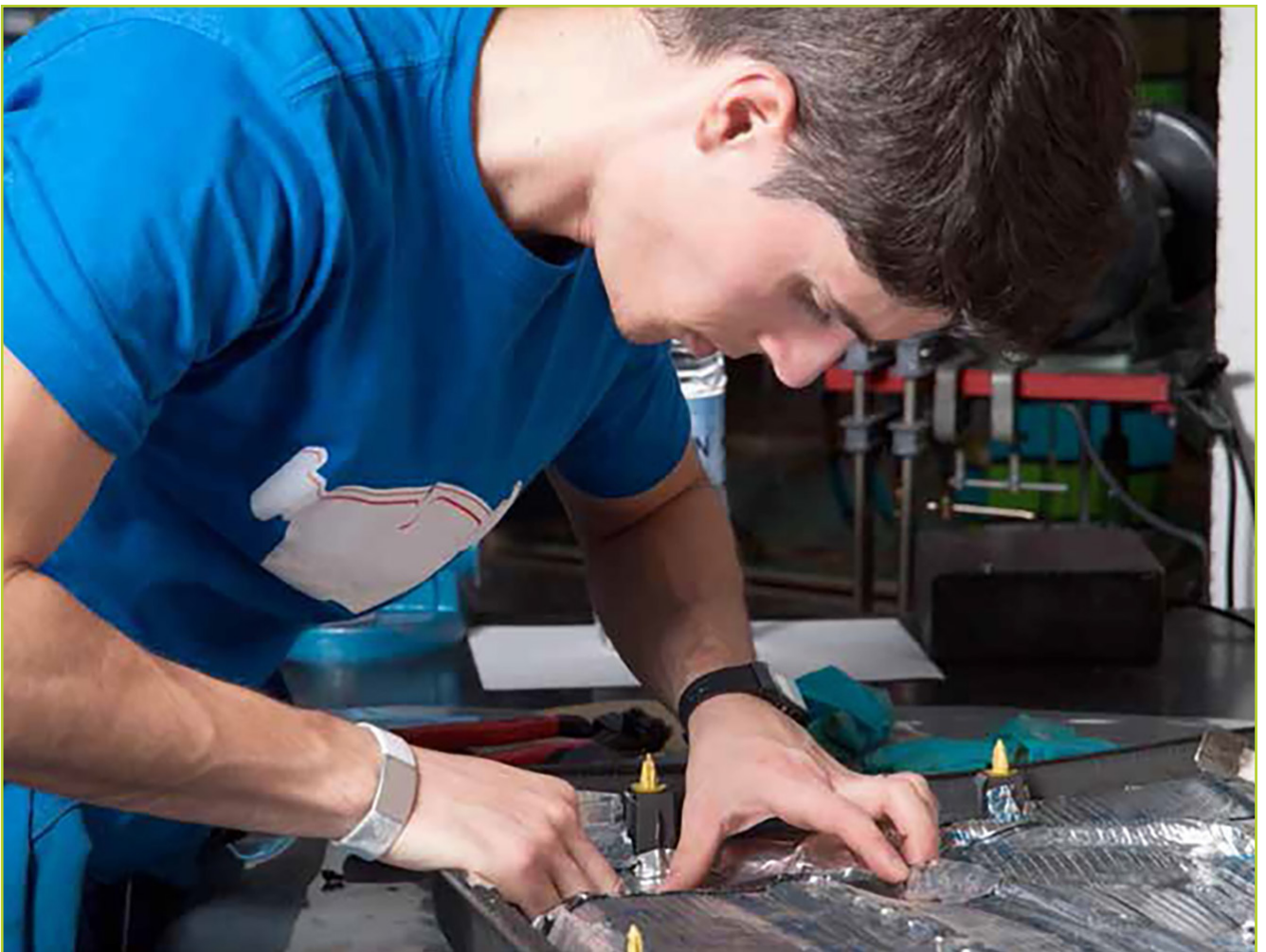
Het uitvoeringsplan richt zich op deze soorten afval:

Huishoudelijk afval:

- selectief ingezameld afval;
- het huisvuil;
- grofvuil;
- straat- en veegvuil, zwerfvuil en afval uit straatvuilnisbakken.

Bedrijfsafval:

- vergelijkbaar bedrijfsafval: dit is afval van bedrijven dat inzake aard, samenstelling en hoeveelheid vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. Het wordt hoofdzakelijk ingezameld door gemeenten.
- gelijkaardig bedrijfsafval: dit is afval van bedrijven dat inzake aard en samenstelling vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. Het gaat om grotere hoeveelheden dan bij huishoudelijk afval en wordt vooral ingezameld door privaatrechtelijke afvalinzamelaars.

2 DE SAMENLEVING VERANDERT

Sinds de lancering van het vorige uitvoeringsplan in 2008 is de maatschappelijke context in Vlaanderen veranderd. Dat heeft ook gevolgen voor het afval- en materialenbeleid. Het nieuwe uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval speelt in op dat gewijzigde kader.

2.1 Drie maatschappelijke trends

Het uitvoeringsplan houdt rekening met **drie maatschappelijke trends**. Ook uw gemeente heeft daar in meer of mindere mate mee te maken:

1. **Compact wonen wint aan belang.** De jongste jaren nemen hoogbouw en het aantal kleinere woningen weer toe. Bewoners hebben daar minder plaats om hun afval voor lange tijd te stockeren.
2. **Mobiliteit** vormt steeds meer een knelpunt. Afvalophaling belast het lokale verkeer en de leefbaarheid. Bovendien is het voor stadsbewoners niet evident om een recyclagepark te bezoeken, want vaak hebben ze geen auto.
3. **De samenstelling van de Vlaamse bevolking** verandert. “De burger” bestaat niet. De Vlaming sorteert op verschillende manieren en produceert uiteenlopende hoeveelheden en soorten afval, afhankelijk van inkomen, leeftijd, gezinssamenstelling, socioculturele achtergrond, opleiding ... En hij reageert verschillend op initiatieven om afval te voorkomen en te sorteren.

2.2 Meer maatwerk

Met het nieuwe uitvoeringsplan wil de OVAM inspelen op die maatschappelijke trends en lokale besturen meer maatwerk bieden. We houden rekening met de gewijzigde lokale context en de verschillen tussen gemeenten. Het plan trekt dus de klijtlijnen, maar voor de uitvoering krijgen de gemeenten **meer autonomie**. Zo bepaalt het uitvoeringsplan de afvalfracties die elk lokaal bestuur moet inzamelen, maar houdt u de regie van het afvalbeheer in handen: gezinnen sensibiliseren, erover waken dat ze hun afval correct selectief inzamelen, zorgen voor de netheid in uw gemeente ...

2.3 Innovatieve inzamelsystemen

De komende zeven jaar kunt u als lokaal bestuur nieuwe inzamelsystemen gebruiken. Concreet gaat het om:

- **de brengmethode op korte afstand:** inwoners brengen hun afval naar een nabijgelegen inzamelpunt;
- **minirecyclageparken:** u kunt tijdelijke of permanente miniparken inrichten. Inwoners kunnen hun afval er te voet of per fiets naar toe brengen;
- **zelf nieuwe inzamelmethodes uittesten in een proefproject.**

3 WAT WILLEN WE BEREIKEN TEGEN 2022?

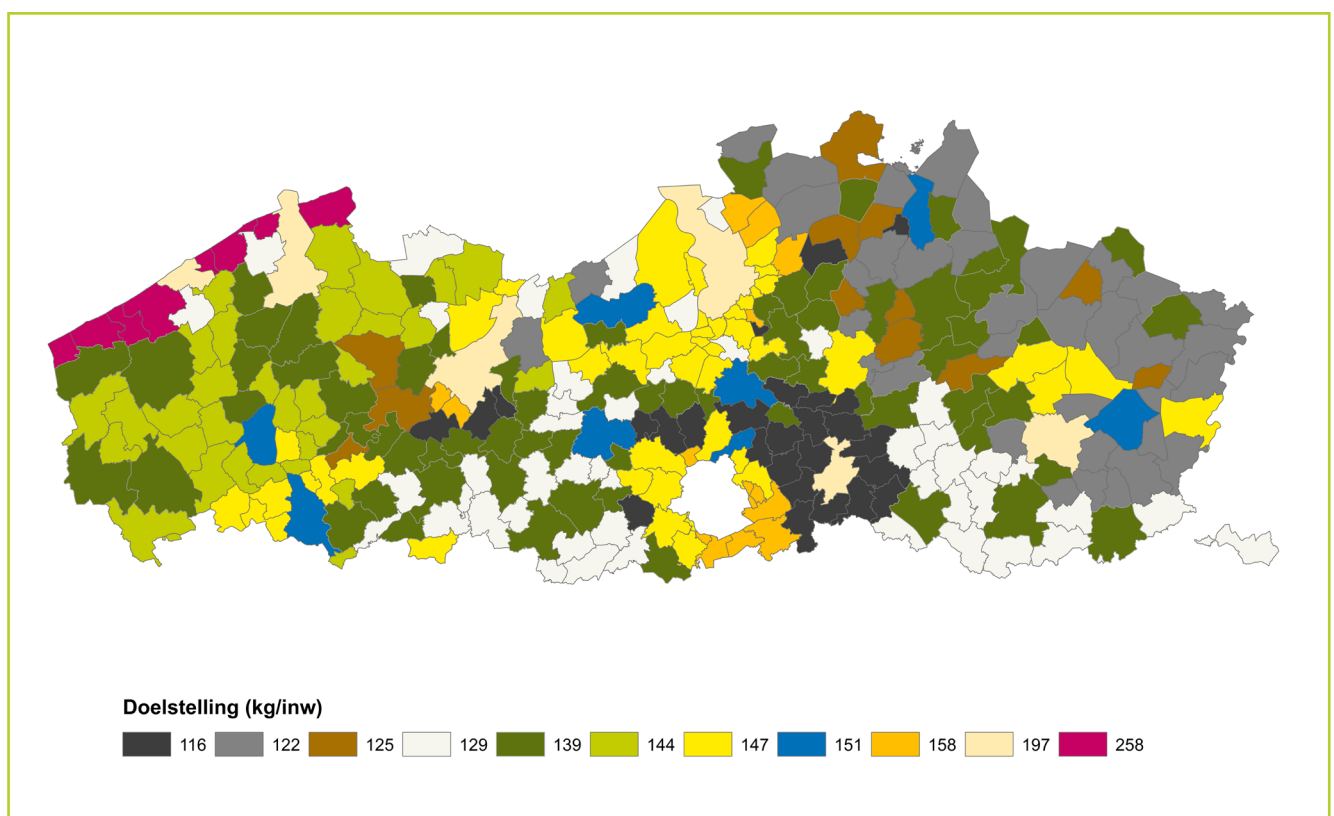
Met het uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval wil Vlaanderen de totale hoeveelheid restafval van gezinnen, bedrijven en organisaties in de periode 2016-2022 sterk verminderen. Dat doet het door verschillende doelstellingen voor restafval op te leggen per cluster van gemeenten. Voor afvalpreventie, hergebruik, zwerfvuil, sluikestorten en bedrijfsafval legt het uitvoeringsplan nieuwe Vlaamse doelen op.

3.1 Doelstellingen op maat

Het uitvoeringsplan stapt af van één restafvaldoelstelling voor heel Vlaanderen maar werkt op maat van de lokale besturen. Het plan richt zich op elf doelstellingen, verdeeld over zestien clusters van gemeenten die op sociaaleconomisch vlak vergelijkbaar zijn. Zo krijgen kustgemeenten een minder strenge doelstelling omdat ze door het toerisme meer restafval produceren dan bijvoorbeeld landelijke gemeenten.

Afhankelijk van de cluster waartoe uw gemeente behoort, krijgt u andere doelstelling voor de hoeveelheid restafval die u maximaal mag produceren. Tegen 2022 moet elke gemeente naar die doelstelling toe werken. Heeft uw gemeente haar doelstelling bereikt? Dan moet u dat resultaat de komende jaren behouden of waar mogelijk verbeteren. Tot aan de evaluatie van indeling in clusters zijn de doelstellingen richtinggevend. Pas bij een positieve evaluatie van de nieuwe indeling worden ze bindend.

Dit zijn de doelstellingen per cluster van gemeenten voor het huishoudelijk restafval en vergelijkbaar bedrijfsrestafval in 2022:

Cluster	Doelstelling tegen 2022
In de stadsrand	116 kg/inw
Landelijke of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei	122 kg/inw
Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei	125 kg/inw
Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang Kleine landbouwgemeenten	129 kg/inw
In landelijke zones Landelijke en landbouwgemeenten met industriële activiteit Middelgrote steden	139 kg/inw
Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing	144 kg/inw
Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens Steden en agglomeratiegemeenten met industriële activiteit Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit	147 kg/inw
Residentiële randgemeenten met hoge inkomens	158 kg/inw
Regionale steden	151 kg/inw
Grote en regionale steden	197 kg/inw
Kustgemeenten	258 kg/inw

Om de gemeenten te ondersteunen hun doelstellingen tegen 2022 te bereiken zijn als hulpmiddel ook een doelstelling op intercommunaal niveau geformuleerd. Deze intercommunale doelstellingen zijn richtinggevend.

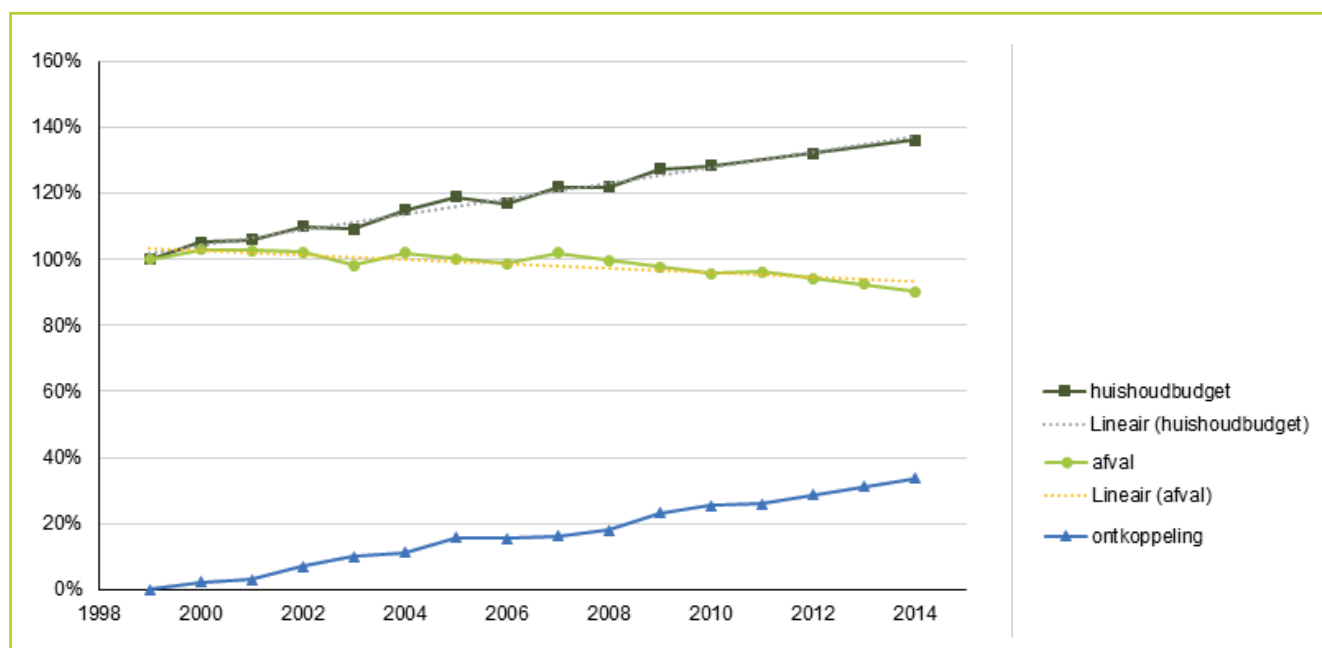
INTERCOMMUNALE/ GEMEENTE	doelstelling per IC (kg/inw) tegen 2022	INTERCOMMUNALE/ GEMEENTE	doelstelling per IC (kg/inw) tegen 2022
AARSCHOT	102	ISVAG	197
LIMBURG.NET	126	IVAGO	193
ECOWERF	110	IVAREM	136
HAVILAND	141	IVBO	184
I.V.L.A.	133	IVIO	142
IBOGEM	143	IVM	136
IDM	127	IVOO	190
IGEAN M&V	125	IVVO	164
ILVA	121	KNOKKE-HEIST	258
IMOG	144	MIROM MENEN	147
INCOVO	136	MIROM ROESELARE	144
INTERRAND	158	MIWA	143
INTERZA	124	VERKO	134
IOK-AFVALBEHEER	96		

3.2 Meer preventie

Afval selectief inzamelen, recycleren en verwerken is belangrijk. Maar het is nog beter om afval te voorkomen én goederen te hergebruiken. Met het uitvoeringsplan wil Vlaanderen de consumptie loskoppelen van de afvalproductie. Met andere woorden: meer consumptie mag niet noodzakelijk tot meer afval leiden.

Bovendien moet de totale hoeveelheid afval gelijk blijven, ook als de bevolking aangroeit. **Waar Vlaanderen in 2012, 2013 en 2014 nog gemiddeld 522 kg huishoudelijk afval per inwoner produceerde, mag dat in 2022 nog slechts 502 kg zijn.**

Evolutie ontkoppeling afvalproductie en de consumptie van huishoudens

3.3 Meer hergebruik

De komende jaren willen we meer meubels en spullen een tweede leven gunnen. Het vorige uitvoeringsplan stelde minimaal 5 kg hergebruik per inwoner voorop. Dat doel werd intussen bereikt. Tegen 2022 moeten de erkende kringloopcentra ervoor zorgen dat elke Vlaming 7 kilogram aan goederen hergebruikt.

3.4 Minder zwerfvuil

Mensen produceren ook afval buitenshuis. Dat afval moet zoveel mogelijk (selectief) worden ingezameld. Wat toch nog op de grond terechtkomt, wordt zo snel mogelijk opgeruimd.

Er slingert nog te veel zwerfvuil rond. Dat is niet goed voor het milieu én voor de netheid van uw gemeente. De hoeveelheid zwerfvuil moet daarom tegen 2022 naar beneden. Met de volgende graadmeters zullen we die afname in kaart brengen:

- Zwerfvuil komt vooral voor op autosnelwegparkings, haltes van openbaar vervoer en afvalinzamelpunten. Tegen 2022 moet de Netheidsindex op die plekken met 10% verbeteren in vergelijking met 2014. Op de andere plaatsen mag de netheid ook niet verslechteren. De Netheidsindex of netheidsbarometer is een praktische tool die u kunt gebruiken om de netheid in uw gemeente te meten.
- Tegen 2022 daalt het zwerfvuil met 20% (in gewicht) ten opzichte van 2013. Dit betekent dat in 2022 er maximaal 14.000 ton zwerfvuil is (in vergelijking met 17 500 ton in 2013).

3.5 Minder sluikstorten

In 2016 brengt de OVAM met een studie de hoeveelheid, kostprijs, samenstelling, locaties en daders van sluikstorten in Vlaanderen in 2015 in kaart. Die cijfers vormen de basis voor een plan van aanpak om sluikstorten in Vlaanderen te verminderen.

3.6 Minder gelijkaardig bedrijfsafval

Ook het bedrijfsrestafval bevat nog veel materiaal dat selectief ingezameld kan worden. In 2013 bestond het bedrijfsrestafval nog voor minstens 20% uit materialen die gerecycleerd kunnen worden. De doelstelling: tegen 2022 is er **15% minder bedrijfsrestafval** dan in 2013, rekening houdend met de tewerkstellingsgraad.

Aankoper: spil in de kringlooeconomie

Een spilfiguur in het duurzame materialenbeleid is de aankoper van een gemeente of een bedrijf. Zijn aankoopbeleid kan producten na gebruik terug in de kringloop doen terechtkomen. Door te kiezen voor hergebruik en gerecycleerde materialen brengen aankopers de kringlooeconomie in de praktijk.

Kies voor gerecycleerde materialen

De OVAM wil de markt voor producten uit gerecycleerd materiaal extra impulsen geven. Daartoe ontwikkelt ze materiaalcriteria voor bestekken van Vlaamse en lokale overheden om zoveel mogelijk te kiezen voor gerecycleerde materialen en deelt ze haar expertise over de materiaalaspecten van producten of diensten voor overheidsopdrachten.

Stromen	Huis aan huis of brengmethode*	Grote recyclageparken
huisvuil	om de twee weken of brengmethode	
papier en karton	maandelijks of brengmethode	verplicht
pmd	om de drie weken of brengmethode	
glas	maandelijks of set glasbollen wit/gekleurd (2 monobollen of 1 duobol bovengronds of ondergronds) (min. één per 1000 inwoners)	
snoeihout	op afroep, min. viermaal per jaar (in groenregio)	verplicht
gft - keukenafval	om de twee weken of brengmethode (in gft-regio)	
grofvuil	op afroep, min. tweemaal per jaar	verplicht
textiel	viermaal per jaar of containers (min. één per 1000 inwoners)	verplicht
AEEA		verplicht
metalen		verplicht
hout (type A en B)		verplicht
kringloopgoederen	op afroep	
vlakglas		verplicht
harde kunststoffen		verplicht
kg		verplicht
frituurvet en -olie		verplicht
zuiver steenpuin		verplicht
ander bouw- en sloopafval		verplicht
hechtgebonden asbestcement		verplicht
boomstronken		verplicht
fijn tuinafval		verplicht

* brengmethode: selectieve inzameling op korte afstand via ondergrondse of bovengrondse inzamelsystemen

4 INZAMELING VAN HUISHOUDELIJK AFVAL: U KIEST HOE

Als lokaal bestuur staat u in voor de inzameling van huishoudelijk afval. Dat maakt u tot een belangrijke schakel in het Vlaamse afval- en materialenbeleid. Het uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval legt vast welke soorten afval u moet inzamelen, maar geeft u voortaan meer vrijheid om te kiezen hoe u dat aanpakt.

4.1 Wat zamelt u in?

De tabel hiernaast geeft aan welke afvalstromen u als gemeente minimaal verplicht selectief moet inzamelen, op welke manier en hoe vaak dat minimaal moet gebeuren. U mag altijd meer afvalstromen inzamelen dan de opgesomde stromen. Immers, hoe meer afval gescheiden wordt ingezameld, hoe minder er verbrand hoeft te worden. Zo blijven er meer materialen in de kringloop en levert u een belangrijke bijdrage aan de circulaire economie. Daardoor zijn er minder nieuwe grondstoffen nodig. De winning van nieuwe grondstoffen kost aanzienlijk meer energie dan het hergebruik of de inzet van gerecycleerde grondstoffen.

4.2 Hoe zamelt u in?

Het uitvoeringsplan stapt af van de verplichte huis-aan-huisinzameling voor restafval, papier en karton, pmd en gft. Voor die stromen heeft u de keuze tussen een huis-aan-huisinzameling, een brengsysteem op korte afstand of een combinatie van beide systemen.

Brengsysteem op korte afstand: voor- en nadelen

Bij een brengsysteem brengen inwoners hun afval naar een afvalcontainer in hun buurt. De openingsuren zijn erg ruim: inwoners kunnen hun selectief ingezameld afval wegbrengen wanneer het hen past. Vooral voor mensen die klein wonen en weinig opslagruimte hebben is dat voordelig.

Soms leidt een brengsysteem tot kwaliteitsverlies van de ingezamelde stromen en een hogere vervuiling. Daarnaast trekken inzamelpunten meer sluikestorters aan. Bovengrondse systemen scoren slechter dan ondergrondse systemen.

Recyclageparken

Naast de inwonersnorm geldt nu ook een afstandsnorm.

90% van de bevolking woont in vogelvlucht **maximaal 5 kilometer van een voor hem toegankelijk recyclagepark.**

De afvalfracties die u in een recyclagepark moet inzamelen, vindt u terug in bovenstaande tabel.

of

Eén recyclagepark in een gemeente vanaf **meer dan 10.000 inwoners.**

4.3 Lerende netwerken

Om u als gemeente te helpen bij de selectieve inzameling van afvalstromen, biedt de OVAM begeleiding op maat. Het uitgangspunt is dat gemeenten binnen eenzelfde cluster van elkaar kunnen leren. Daarom start de OVAM met de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG) en Interafval 'lerende netwerken' op. Binnen zo'n netwerk kunt u praktijkvoorbeelden uitwisselen met andere gemeenten uit uw cluster.

Gemeenten met het meeste restafval krijgen extra ondersteuning. Hoge restafvalcijfers kunnen diverse oorzaken hebben. Zo heeft een gemeente met grote hoeveelheden grofvuil al snel hoge restafvalcijfers. Ook de invoering van een gft-inzameling kan het restafval doen dalen.

5 GELIJKAARDIG BEDRIJFSAFVAL

Gelijkaardig bedrijfsafval is het afval van bedrijven dat inzake aard en samenstelling vergelijkbaar is met huishoudelijk afval: papier- en karton, pmd, organisch-biologisch afval ... Het gaat om grotere hoeveelheden dan bij huishoudelijk afval en wordt vooral ingezameld door privaatrechtelijke afvalinzamelaars.

De OVAM ondersteunt bedrijven om hun materiaalstromen beter te beheren, zodat ze minder materialen verbruiken en meer recycleren. Dat doet de OVAM op verschillende manieren:

5.1 Handige OVAM-tools

Bedrijven kunnen een beroep doen op enkele tools om hun grondstoffen en materialen efficiënt te beheren:

- De **e-grondstoffentool** helpt om het onderscheid te maken tussen afvalstoffen en grondstoffen.
- Via de **feedbacktool** krijgen bedrijven feedback en tips over hun materialenbeheer in relatie tot andere vergelijkbare bedrijven in Vlaanderen.

5.2 Gerichte communicatie over sorteerverplichting

De OVAM organiseerde de voorbije jaren geregeld sensibiliseringscampagnes over de sorteerverplichtingen voor bedrijven. Die communicatieacties zet ze de komende jaren voort. De OVAM kiest voor twee sporen: een algemene aanpak en een benadering per sector voor de selectieve inzameling bij kmo's.

5.3 Kwaliteitsborging voor inzamelaars?

De inzameling van bedrijfsafval moet verder geprofessionaliseerd worden. Daarom onderzoekt de OVAM of een kwaliteitsborgingssysteem (KBS) voor inzamelaars van bedrijfsrestafval zinvol is. De invoering van zo'n KBS moet bedrijven ertoe aanzetten om afval gescheiden aan te bieden, zodat de kwaliteit van de ingezamelde stromen wordt gegarandeerd.

5.4 Collectieve inzameling op bedrijventerreinen

Lokale besturen en bedrijven kunnen proefprojecten opzetten rond de collectieve inzameling van selectieve fracties op een bedrijventerrein. Dat is beter voor het milieu en goedkoper door de efficiëntere logistiek. Door een vlotte service wordt vermeden dat individuele bedrijven kleine hoeveelheden van selectieve stromen bij het restafval gooien.

6 ACTIES VOOR ZES AFVALSTROMEN

Organisch-biologisch afval, verpakkingen, harde kunststoffen, papier en karton, textiel en grofvuil: voor die zes afvalstromen beschrijft het uitvoeringsplan specifieke acties. Met deze acties wil Vlaanderen de totale hoeveelheid restafval gevoelig verminderen en recycling opdrijven.

6.1 Organisch-biologisch afval

Er komt nog te veel voedsel in ons afval terecht. De Vlaamse overheid en de spelers uit de hele voedselketen engageren zich om het voedselverlies tegen 2020 te verminderen met 15%. In het uitvoeringsplan focussen we op hoe lokale besturen voedselverlies kunnen voorkomen. De OVAM blijft thuiskringlopen (waaronder thuiscomposteren) stimuleren.

In gft-gemeenten wordt de inzameling van gft verder geoptimaliseerd en versterkt. Bovendien bekijkt de OVAM of het haalbaar is om gft uit te breiden met keukenafval dat dierlijke bijproducten bevat. Dit geeft een duidelijkere sorteerboodschap voor de burgers.

In de groenregio's wordt ingezet op een combinatie van thuiskringlopen en een intensievere selectieve inzameling van groenafval.

Bedrijven die veel organisch-biologische afval produceren, zullen dit vanaf 2021 selectief moeten inzamelen. Voor de kleinere producenten komt er eerst een proefproject.

6.2 Meer inzamelen en recyclen van verpakkingen

De komende jaren moeten VAL-I-PAC en Fost Plus meer verpakkingsafval inzamelen en recyclen. VAL-I-PAC stimuleert de recycling van bedrijfsverpakkingen; Fost Plus staat in voor de promotie en financiering van de selectieve inzameling, sortering en recycling van huishoudelijk verpakkingsafval in België.

Om meer verpakkingsafval in te zamelen zal het Interregionaal Samenwerkingsakkoord (ISA) aangescherpt worden. Dat samenwerkingsakkoord legt bedrijven die verpakkingen op de markt brengen een aantal verplichtingen op, bijvoorbeeld voor het recyclagecijfer.

Door het ISA aan te scherpen moeten VAL-I-PAC en Fost Plus meer focussen op de kleinere stromen verpakkingsafval die voorlopig nog niet selectief worden ingezameld. De wijziging van het ISA gaat over:

- hogere doelstellingen, zodat verpakkingsbedrijven nog meer recyclen;
- extra doelstellingen voor deelstromen, zodat ook stromen als EPS (piepschuim), folies en harde kunststoffen selectief ingezameld worden.

Nieuwe erkenning VAL-I-PAC en Fost Plus

De huidige erkenning van VAL-I-PAC loopt tot 31 december 2016, die van Fost Plus loopt tot eind 2018. Beide zijn de komende jaren dus aan herziening toe. De Vlaamse overheid schuift een aantal krachtlijnen voor beide erkenningen naar voor. Zo wil ze een verplichte selectieve inzameling van alle restplastics die nu nog in ons restafval terechtkomen.

6.3 Harde kunststoffen apart inzamelen

Particulieren moeten niet herbruikbare harde kunststoffen zoals emmers, speelgoed, buizen voortaan apart inzamelen en ze naar het recyclagepark brengen. Zo worden ze gerecycleerd en niet langer verbrand. Ook bedrijven zullen worden verplicht om hun gebruikte kunststoffen zoveel mogelijk apart in te zamelen. Het gaat dan om harde kunststoffen, folies en EPS.

6.4 Communicatie over papieren en kartonnen verpakkingen

De OVAM start samen met Fost Plus en Paper Chain Forum een nieuwe communicatiecampagne. Die moet de burger duidelijk maken dat papieren en kartonnen verpakkingsafval ook thuishoort bij het papier en karton.

6.5 Versleten textiel is ook textiel

Tot vandaag worden bij textielinzameling vooral herbruikbare kledij en schoenen ingezameld, terwijl ook versleten kledij, schoenen, handdoeken en lakens selectief ingezameld moeten worden. Een duidelijke en correcte sorteerbodschap is dus belangrijk. Daarom onderzoekt de OVAM de sorteerbodschappen die op textielcontainers staan en past die indien nodig aan. Ook brengt ze in 2017 actoren uit de textielsector samen om te bekijken hoe ze de uitdagingen voor het sluiten van de textielketen samen kunnen aanpakken.

6.6 Grofvuil: geen meubels en matrassen meer

Gemeenten die veel grofvuil produceren, krijgen begeleiding van de OVAM. Daarnaast komt er een specifiek beleid voor meubels en matrassen, met impulsen voor ecodesign, meer (lokaal) hergebruik en selectieve inzameling. Ook zal tegen 1 januari 2018 een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor matrassen ingevoerd worden. Voor meubels wil de OVAM uitzoeken wat het meest geschikte instrument is om deze stroom selectief in te zamelen.

7 MINDER ZWERFVUIL

Zwerfvuil ontsiert onze publieke ruimte en is alle mensen een doorn in het oog. Bovendien kost de opruiming Vlaanderen miljoenen euro's. Om komaf te maken met zwerfvuil moet iedereen een inspanning doen. Het nieuwe plan omschrijft de grote strategische lijnen. Met een jaarlijks actieplan wordt hier concrete invulling aan gegeven.

In 2018 wordt de voortuitgang van het zwerfvuilbeleid een eerste maal geëvalueerd. Wanneer blijkt dat de hoeveelheid zwerfvuil niet voldoende daalt, zal het beleid bijgestuurd worden.

7.1 Wat doet Vlaanderen?

Een eerste stap is preventie: voorkomen dat er afval ontstaat dat zwerfvuil kan worden. De meest voorkomende zwerfvuilfracties zijn peuken, kauwgom en verpakkingen van voeding (bv. koffiebekers, drankverpakkingen, wikkels ...). Die specifieke fracties wil Vlaanderen aan de bron aanpakken. Hoe? Door producenten en verdelers aan te moedigen om oplossingen te ontwikkelen die consumenten helpen om geen zwerfvuil te veroorzaken.

Daarnaast gaat extra aandacht naar die plekken met het meeste zwerfvuil. Er komt een aanpak op maat van deze doelplaatsen. Daarmee kunt u als gemeente aan de slag.

7.2 Wat kunt u doen?

Om de openbare ruimte, ook in uw gemeente, net te houden is een duurzame gedragsverandering nodig. Elke schakel wordt aangesproken op zijn verantwoordelijkheid: producenten, distributie, consumenten en burgers, bedrijven, lokale besturen, domeinbeheerders en handhavers.

Een goed zwerfvuilbeleid steunt op vijf fundamenten:

Infrastructuur: een doordachte inrichting van de publieke ruimte moedigt burgers aan om afval in de vuilnisbak te gooien en sluikstorten te vermijden. Dat gebeurt door goed geplaatste en efficiënt beheerde vuilnisbakken, en door een performant veegbeleid.

Participatie: ondersteun het netwerk van vrijwilligers en partners en breid het uit. Maak hun inspanningen zichtbaar en zorg zo voor erkenning. Op die manier versterkt u de betrokkenheid bij de openbare netheid en creëert u een effectieve sociale controle.

Communicatie: maak via sensibiliserende communicatie duidelijk dat afval achterlaten maatschappelijk onaanvaardbaar is. Communicatie op het moment dat zwerfvuil ontstaat is het meest effectief (doelplaatsgerichte communicatie). U kunt daarbij uitgaan van de jaarlijkse campagne over zwerfvuil van Indevuilbak, een samenwerkingsverband tussen VVSG, Fost Plus en de OVAM. Door de boodschap van deze campagne te vertalen naar de situatie in uw gemeente, bent u zeker dat ze ook bij uw inwoners effect heeft.

Omgeving: een verlaten of verloederde wijk kan zwerfvuilgedrag uitlokken, door anonimiteit en verwaarlozing. De OVAM onderzoekt welke goede praktijken die situatie kunnen keren.

Handhaving: dit is het sluitstuk van elk beleid. Op het terrein moet zichtbaar zijn dat geen enkele vorm van zwerfvuil en sluikstorten nog geaccepteerd wordt. Handhaving krijgt een brede invulling: niet enkel boetes zijn mogelijk, u kunt overtreders ook aanspreken op hun gedrag en sociale controle stimuleren.

8 LIEFST ZO MIN MOGELIJK: VERBRANDEN EN STORTEN

Verbrandingsovens of stortplaatsen zijn de laatste toevlucht voor de verwerking van afval. Bij die manier van verwerken gaan waardevolle grondstoffen verloren.

Vlaanderen houdt vast aan het principe van 'zelfvoorziening': afval dat hier ontstaat, wordt enkel hier verbrand of gestort.

8.1 Verbranden: capaciteit afstemmen op aanbod

De afvalverbrandingscapaciteit in Vlaanderen wordt afgestemd op de hoeveelheid afval die verbrand moet worden. De OVAM brengt zowel het aanbod aan brandbaar afval als de verbrandingsinstallaties op een transparante manier in kaart. Wanneer de hoeveelheid afval gelijk blijft, kan er enkel verbrandingscapaciteit bijkomen als er elders capaciteit wordt afgebouwd. Van de afvalverwerkingsinstallaties worden bovendien inspanningen verwacht om performanter en energie-efficiënter te worden.

De komende jaren wil Vlaanderen de hoeveelheid restafval verder doen afnemen. Daarom ontwikkelt de OVAM de komende jaren een instrument om de afbouw van afvalverwerkingsinstallaties te stimuleren.

8.2 Storten: laatste optie

Afval storten is en blijft de laatste optie voor verwerking. Om het storten te beperken maakt de Vlaamse overheid gebruik van stortheffingen, stortverboden en een verbod op nieuwe stortsites voor niet-gevaarlijk afval.

Storten moet duurder blijven dan verbranden. Van dat principe gaan de milieuheffingen ook in de toekomst uit. Omdat er momenteel voldoende stortcapaciteit is, wordt er geen bijkomende stortcapaciteit op nieuwe locaties toegelaten.

9 BESLUIT

Van innovatieve inzamelvormen over doelstellingen voor recyclage en de inzameling van kunststoffen, deze beknopte samenvatting van het nieuwe uitvoeringsplan heeft u hopelijk heel wat frisse ideeën gegeven over hoe u afval en zwerfvuil ook in uw gemeente kunt aanpakken.

Meer inspiratie en alle details vindt u in de volledige versie van het uitvoeringsplan, op www.ovam.be/uitvoeringsplan.

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Openbare Vlaamse
Afvalstoffenmaatschappij
Stationsstraat 110
2800 MECHELEN
T 015 284 284
F 015 203 275
www.ovam.be
info@ovam.be